

Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за висшето образование

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 29.01.2024 г. - 28.02.2024 г. Неактивна

Номер на консултация: #8539-K

Област на политика: Архив - Образование

Тип консултация: Акт на Министерския съвет

Вносител: Министерство на образованието и науката

Тип носител: Национално

С предложените изменения и допълнения в Закона за висшето образование държавата ще осигури достъпност на висшето образование за всички граждани, независимо от техния социален статус и финансови възможности, ще се стимулират младите граждани, които са бъдещето на нацията, да се насочат към обучение във висшите училища в страната. По този начин се цели и да бъде повишен делът на завършилите висше образование на възраст от 30 до 34 години, където България изостава от средните стойности за ЕС. Ще се утвърди ролята на висшите училища като институции за учене през целия живот и ще се стимулират потенциалните обучавани към по-нататъшно образование в системата на висшето образование в Република България и задържането им родината. Така страната ни ще отговори на конкуренцията на европейския пазар и международния пазар на висше образование.

Фундаментална мярка като премахване на таксите за обучение ще затвърди и надгради провежданите целенасочени политики за подобряване на достъпа, равнопоставеността и качеството на висшето образование в страната. Мярката е в синхрон и с взетите решения в областта на предучилищното и училищното образование, които със социалния си елемент са изцяло в полза на обществото. По този начин ще се създаде система, в която образованието от най-ранните му форми в детската градина до академичната скамейка във висшите училища е безплатно. Това ще поощри гражданите да следват пътя на образованието, който е неизменна предпоставка за просперитета на всяка нация.

Отпадането на таксите за обучение като израз на държавната политика в системата на висшето образование няма да бъде самоцелно, а ще бъде обвързано и със законови промени, свързани с контрол по осигуряване на качеството на висшето образование, за да се гарантират законосъобразността и целесъобразността на предоставения бюджетен ресурс. Висшите училища ще бъдат субсидирани от държавния бюджет с размера на таксите за студентите, с което те няма да претърпят негативни финансови последици от иницирираната регулация чрез увеличаване на норматива за издръжка на обучението. Предлаганата мярка би довела до увеличение на интереса към висшето образование, като се очаква в държавните висши училища, които до момента не са запълвали местата за държавна поръчка, да постъпят допълнителни приходи вследствие на евентуалния по-голям брой обучавани студенти.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на образованието и науката

Адрес: София, София, бул. Княз Дондуков №2А

Електронна поща: priemna@mon.bg

Полезни връзки

Официална интернет страница на Министерство на образованието и науката - <https://www.mon.bg/>

Рубрика „Обществени консултации“ на интернет страницата на МОН - <https://www.mon.bg/dokumentatsiya/proekti-na-dokumenti/>

Документи

Пакет основни документи:

[Мотиви към проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за висшето образование - вер. 1.0 | 29.01.2024](#)

[Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за висшето образование - вер. 1.0 | 29.01.2024](#)

[Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за висшето образование - вер. 1.0 | 29.01.2024](#)

[Предварителна частична оценка на въздействието - вер. 1.0 | 29.01.2024](#)

[Становище на дирекция "Модернизация на администрацията" - вер. 1.0 | 29.01.2024](#)

[Становище на Асоциацията на индустриалния капитал в България \(получено по електронна поща на 19.02.2024 г.\) - вер. 1.0 | 19.02.2024](#)

[Становище на Националния браншов синдикат ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА - КНСБ \(получено по електронна поща на 19.02.2024 г.\) - вер. 1.0 | 19.02.2024](#)

[Становище на Асоциацията на частните висши училища в България \(получено по електронна поща на 27.02.2024 г.\) - вер. 1.0 | 27.02.2024](#)

[Становище на Сдружение на медицинските университети в Република България \(получено по електронна поща на 27.02.2024 г.\) - вер. 1.0 | 27.02.2024](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 11.03.2024](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

Автор: Христо Станев (27.02.2024 09:48)

Предложение за допълнение на дефиницията за "основен трудов договор"

При преглед на приложимата законова уредба в областта на висшето образование - Кодекс на труда (КТ), Закон за висшето образование (ЗВО) и Закон за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАС в РБ) се стига до извода, че не би трябвало да има разлика между понятията "основно трудово правоотношение" по КТ и "основен трудов договор" (ОТД). В ЗВО има изричен текст, който определя задължението на академичния състав да участва в институционална акредитация само „на не повече от едно висше училище“ (виж чл. 77, ал. 13 от ЗВО). При това положение е резонно да се постави въпроса за прецизиране на понятието "основен трудов договор" в светлината на осигуряване на институционален капацитет на висшите училища. За спазване на изискването 70 % от лекционните курсове да се водят от хабилитирани преподаватели на ОТД, следва да се осигурят възможности това да се случи, като се въведе изискване, че на ОТД са само тези преподаватели, които са на пълно работно време. Всички останали, които се водят на ОТД, но работят на други места и не могат да изпълняват изискването за работа на пълно работно време, следва да бъдат определени като преподаватели на хонорар.

Дискусионно е как да се реши проблема с назначените като основно трудово правоотношение по ОТД, но на непълно работно време (в случая работят само във висшето училище). Те следва ли да се водят като академичен състав? Проблемът с

тези назначения е в блокирането на цяла щатна бройка и невъзможността на нея да се назначават други преподаватели до размера на пълно работно време. В същото време, ако те се водят академичен състав, имат право на 1 глас в колективните органи, в които участват. Но могат ли те да се сравняват по останалите изисквания за стаж, академично израстване, атестиране, предявявани към академичния състав на пълно работно време? Отговора на този въпрос считам, че следва да е отрицателен. Не може 2, 4 или 6 часа да се равняват на 8 часа. Това е подход за контролиране на взетите решения от колективните органи, в които "академичния състав" на непълно работно време участва.

Предлагам: текста на т. 1 в § 4д. от Допълнителните разпоредби на ЗВО да се промени както следва:

""Основен трудов договор" е трудовият договор по основно трудово правоотношение на пълно работно време в акредитирано висше училище, сключен на основание чл. 67, ал. 1, т. 1 от Кодекса на труда, а за академичната длъжност "асистент" - и трудовият договор, сключен на основание чл. 67, ал. 1, т. 2 от Кодекса на труда."

Автор: Иван Митев (26.02.2024 10:09)

СТАНОВИЩЕ относно законопроект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование

Българската минно-геоложка камара се запозна с публикувания на 29.01.2024 г. за публично обсъждане Законопроект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование, предвиждащ изменение на разпоредбите на чл.9, ал.3, т. 6, чл.30, ал.1, чл. 35б, т.5, чл.42а, ал.13, т.4, чл.72, ал.5, чл.87, ал.5, т.2, чл.90, ал.3, чл.91 и чл.95 от него, включително три нови преходни и заключителни разпоредби, свързани с основните текстове.

Предмет на законопроекта е премахване на механизма на студентските такси, дължими от студентите, обучение държавна поръчка, въведени в ЗВО като форма на дофинансиране на тяхното образование през 1999/2000.

Въз основа на публикувания Законопроект Българската минно-геоложка камара изразява следното становище:

Значението на предложената промяна е фундаментално за модела на финансово функциониране на българските висши училища, което се явява и проява на цялостна ревизия на досегашната политика на държавата в сектора.

Изменението на споделено финансиране на обучението на студентите прекратява политиката за освобождаване на обучаващите се от държавни такси, което е основен мотивационен фактор за студентите в приоритетните професионални направления и защитени специалности. Именно в тях се обучават кадри за важни сектори на икономиката и обществения живот, какъвто е и минерално-суровинният сектор.

Предложените промени нарушават принципите на Наредбата за условията и реда за заплащането на разходите за обучението на студенти със сключен договор с работодател, която е добър пример за развитие на връзката между бизнеса и образованието. Такава е практиката с предприятията от минерално-суровинната индустрия. Към момента фирмите от бранша осигуряват средства за семестриални такси, стипендии и летни платени стажове на над 300 студенти от различни висши училища и професионални направления.

Според нас освобождаването от такси на общо основание не е социална мярка, както е изложено в мотивите на законопроекта. Напротив - социалната политика трябва да се изразява в даване на подходящи стимули в увеличен размер на студентите, които са в затруднено финансово положение. Това би било добра държавна политика, осигурена по подходящ начин.

Становището на Българската минно-геоложка камара е, че предложеният законопроект не отговаря на очакванията на бизнеса, а мерките за социална подкрепа, каквито се явяват освобождаването от такси, би било удачно да бъдат преработени в инструменти за целево подпомагане на широки категории социално уязвими студенти.

Автор: Елисавета Новакова (23.02.2024 09:14)

Официални и неофициални коментари

Тъй като не всички сме на ниво и не можем да декодираме междучовешките и индивидуалните поведенчески привички, в това число модерния и консервативен език на жестовете, както и да си правим изводи без да задаваме допълнителни въпроси, но повечето разбираме, когато ни се говори в прав текст.... да продължим по същество. В ефира на БТВ бе казано че Софийският университет не е внесъл по канален ред своеТО становище, тоест нито е получено писмо в МОН на точно определен имейл, нито е писано тук на страницата за консултации. Всички тези, така наречени неофициални становища, които са изпратени на лични имейли на служители на МОН. в случая, или се "вихрят" из медиите и социалните мрежи, няма да се вземат предвид. Същевременно се наблюдава използването на възможността да се комуникира в социалните мрежи като анонимен участник. Това води до извода, че едни хора искат да останат и бъдат възприети като анонимници.само защитили се, други публични лица не си правят труда да дават официални становища до изпълнителната и законодателна власт, но го правят през ефира, трети лица, не достатъчно компетентни, квалифицирани, експерт.изирани, не си правят труда да дават официални мнения и препоръки като потърпевши и засегнати страни по каквито и да е причини. Та в този ред на мисли, към всяко министерство, да се разкрие отдел, който да събира и обработва становищата, които са "изхвърлени" в общественото пространство по темата по време на обществените консултации, но не са били засегнати от вече официално постъпилите. Последните също да се публикуват и да се вземат предвид в така наречената Справка за отразяване на предложенията и становищата през така наречените официални коментари дошли по официален ред.

Автор: Петя Михайлова (22.02.2024 20:02)

В Германия медиците могат да явят четири пъти на изпит

БСК, която не публикува становището си тук, а препраща с линк към собствената си страница: "Няма по три ликвидационни изпита, както в българските висши училища, или ежегодно „условно“ записване в по-горния курс без взети изпити. В Германия, Австрия, Швеция и Дания студентите имат право на един основен изпит и, ако не го вземат, само на един поправителен изпит"

Това не е вярно. В Германия студентите по медицина имат право на изпит и след него на 2 /две/ поправки за всеки изпит, а след това - на трети поправителен - устен изпит пред комисия /общо четири явявания по дисциплина/. В Софийски университет студентите по медицина имат право на 2 изпита след основния/поправка и ликвидация/. Ако не вземат изпита на ликвидация, прекъсват за цяла година, а в Германия за семестър. Наричат го презаписване. Няма условно записване в СУ. В Германия влачат невзет изпит няколко години. В Медицинския университет могат да влачат 2 изпита, но само ако са от предходната година. В Пловдив, в Стара Загора, във Варна медиците могат да записват условно години.

Кои сте вие от БСК, които без да проверите фактическата обстановка и нормативната база пишете становища. Напишете си имената.

Автор: БСК Пресцентър (22.02.2024 12:36)

Становище на БСК

Становището на БСК е публикувано на адрес <https://bia-bg.com/standpoint/view/32740/>

Автор: Петя Михайлова (20.02.2024 13:11)

Подкрепете студентите и семействата им!

Поздравявам МС за идеята за отпадане на таксите. Деца, които учат или не учат винаги е имало. Работодатели твърдят, че отпадането немалко да повиши качеството, но те самите са учили във времена, когато няма такси - и това е толкова ясно, видимо по възрастта им. Не са учили ли като млади?

Стотици студенти работят, защото родителите им не успяват да ги издържат. А има и много, които не могат да работят поне първите години, защото материалът, който трябва да научат, е чудовищен като обем. Около мен има младежи, които учат медицина. Знаят ли работодателите какво означава да издържаш студент по медицина и то държавна поръчка. С успех 5.79 например не получават дори стипендии за отличен успех. Ако не са от града, в който учат, се налагат допълнителни разходи. Една цяла рода се включва, за да помогне на един студент.

Подкрепете студентите, които учат, отхвърлете таксите! Другите с такси или без такси пак няма да учат.

Автор: Елисавета Новакова (19.02.2024 14:12)

Първият семестър задължително платен

Първият семестър задължително да е платен, за да се знае истинската цена на стоката висше образование

НО от втория семестър могат да се развият механизми за намаляване на финансовата тежест,

ако студентът работи в сферата по специалността,

ако посещава редовно лекции и упражнения итн,

ако,

ако ....

Пълна такса може да плащат и платежоспособни родителите на студенти или студенти, които искат да определя какво ще се случи с таксата ИМ (пари за тоалента хартия, миене на прозорци, косене на трева, боядисване на ограда, нови топки, книги за библиотеката, нови компютри, итн) и или определя бонусите на преподавателите.

Паралелно могат да се развият и механизми за връщане на таксата през работодателя (виж днес и тук)

Автор: Елисавета Новакова (19.02.2024 13:57)

"Присъствени" мерки не за контрол, а за "превъзпитаване"

Университетът не е училище... При практични упражнения и семинари студентите могат да не се допускат до изпит, но при лекциите всеки трябва сам да си преценява дали и кога да ходи.

Относно мерките за контрол

Има и други начини да се види кой се е записал да учи и кой само "съ.субвенционира" висшето образование, защото заради него течат и пари от

при не съвсем ясни критерии за финансирането им. Това може да направи университетите силно уязвими спрямо политически натиск и потенциално накърнява академичната автономия и свободата на научните изследвания. Освен това финансовото обвързване на студентите със следването им донякъде ги стимулираше да бъдат по-отговорни и по-ангажирани спрямо избора си на образователно и професионално направление и така косвено допринасяше за качеството на образователния процес. Сега отпада и последната бариера пред масовото и формално записване на студенти в университетите без реална мотивация за завършването на образователна степен. Освен всичко друго, това ще ангажира финансов и експертен ресурс от страна на държавата и висшите училища, който няма да има никаква дългосрочна възвръщаемост.

Повишаването на достъпността на висшето образование може да се постигне с редица други инструменти, които също да гарантират запазване на високи стандарти и висока ангажираност в образователния процес от страна на преподавателите, студентите и техните семейства. Намалването или пълното премахване на семестриалните такси може да се приложи планирано спрямо специалности с нисък прием, за които има недостиг на кадри на пазара на труда, за да се повиши атрактивността им сред кандидат-студентите. Таксите могат да бъдат диференцирано намалени или премахнати за кандидат-студенти и студенти с ниски доходи и висок успех от средното образование или от семестриалните изпити. За такива студенти могат също да се отпускат по-високи стипендии, които да покриват разходите им за образование. По-тясното сътрудничество на университетите с частния сектор, с неправителствените организации или с държавните и общински структури може да предложи на студентите повече варианти за платени стажове и почасова работа, които да повишават практическата им компетентност в избраната от тях специалност и същевременно да покрива разходите им за образование. Тази частична трудова заетост може да бъде организирана като неизменна част от образователния цикъл на бакалавърско или магистърско ниво в различни специалности, а не да разчита на инициативата на отделни фирми и организации или на самите студенти. За социално слабите студенти с висок успех биха могли да се предлагат и други мерки като преференциални условия за ползване на студентски общежития и столове, обществен транспорт, учебни помагала и т.н. Преференциални финансови условия биха могли да се предлагат и за студенти и кандидат-студенти с висок успех от други държави, които имат българско гражданство или кандидатстват за придобиването му. Привличането на хора с българско самосъзнание от страни като Украйна, Молдова, Северна Македония и Сърбия, както и от българската диаспора навсякъде по света, е добре да бъде обвързано също така с ангажимент след завършване на висше образование у нас те да започнат тук и професионалната си реализация поне за даден период от време.

Не на последно място, смятаме, че е важно да се обсъди промяна в методиката на определяне на таксите, за да има синхронизация между стойността им и качеството на образователните услуги в даден университет.

Но преди всичко дискусиата за висшето образование трябва да започне от ясните принципи на финансиране на университетите, в които броят привлечени студенти да бъде по-маловажен фактор, отколкото е сега. Рейтинговата система на висшите

училища предлага набор от критерии, спрямо които субсидията на университетите да бъде диференцирана. Сред тези критерии са например брой учени с високи изследователски постижения в дадено професионално направление, брой завършили студенти, реализирали се на пазара на труда по специалността си, техните кариерни позиции и среден доход и др.

В заключение заявяваме, че политическа партия „Зелено движение“ подкрепя реформи във всички образователни степени – от предучилищното до висшето образование, следващи дългосрочна визия и целящи постигането на определени резултати от полза както за гражданите на страната, така и за обществото като цяло. Към момента такава визия липсва, а тя трябва да стои зад всички предлагани от правителството мерки и решения.

„Зелено движение“ като парламентарно представена партия ще участва активно в дебатите по бъдещия ЗИД на Закона за висшето образование, като ще предложи мерки, целящи укрепване както на достъпността, така и на качеството на висшето образование.

Автор: Иван Михалев (07.02.2024 23:26)

Коментар

Нещо ми убягва начинът, по които висшите училища ще докажат колко студенти, какви такси са платили, за да може държавата да ги възстанови на училището. Държавата се задължава до един месец от приемане на закона да планира средства в бюджета, а училищата се задължават да върнат парите на студентите до два месеца.

Финансовите отношенията между учебното заведение и студента са подплатени с разписки, банкови транзакции или някаква друга форма, която е доказуема по отношение на двете страни, размера на сумата и посоката на движение на парите. Между държавата и учебните заведения обаче няма такива връзки. Държавата ще трябва да разчита на добросъвестността на учебните заведения, която по някога може да се крепи и на конкретен (недобросъвестен) човек. Така държавата може да бъде ощетена.

Не става ясно, в какъв размер държавата ще възстанови на университетите върнатите на студентите пари. Използват се формулировки като "за които държавата осигурява средства за издръжката на обучението", или "компенсиране на намаления размер на приходите". Никъде обаче ги няма думичките "в пълен размер". Така държавата може да реши да изчисли по някакъв свой си начин размера на средствата за издръжка и да възстанови на училището само този размер.

Не искам да предлагам конкретен текст, защото смятам, че има много добри специалисти в тази област, но мисля, че успех донякъде да изразя съмненията си.

Тези кратки срокове са добре дошли за студентите разбира се.

Автор: Димитър Кордев (03.02.2024 22:04)

Мерки за контрол

Като работещ в системата до мен достига тревожна информация. С изключение на медицинските университети, масово редовните студенти липсват от занятия, което принуждава ВУЗ да разхлабват правилата за текущ контрол. Някои ВУЗ чрез изменение на правилниците си вече елиминираха практиката явяването до изпит да става след подпис в книжката на студента. Този подпис се даваше от водещите на семинарните упражнения, за да удостоверят присъствието на студентите през семестъра.

В средите се разнасят анекдоти за това как определени катедри, които не могат да намерят хора за водените от тях специалности, възлагат на асистенти, докторанти и други зависими лица да търсят студенти срещу ангажимент от страна на катедрата изпитите "да се уредят". Не бих се учудил да се събират и пари от състава, за да се финансират таксите на малък брой подобни студенти. По този начин се гарантира някаква минимална бройка на студентите, която от своя страна гарантира заетост на всички.

Безусловното наливане на пари във ВУЗ чрез пълното финансиране на студентските такси ще засили тези проблемни, при условие, че държавата не засили едновременно контрола. И всичко отново ще се превърне в грандиозно пратосване на обществения ресурс.

Ето защо предлагам следните мерки за контрол:

1. Студентът да сключва персонален договор с МОН или негов представител за финансиране на обучението. В договора на редовния студент изрично да бъде записано, че присъствието на лекции и семинарни занятия е задължително.
2. Механизмът на текущ контрол да влезе в закона вместо в правилниците на отделните ВУЗ
3. Да се задължат ВУЗ да проверяват присъствието на студентите и да предоставят ежемесечни справки на МОН.
4. Да се създаде отделен орган за контрол извън МОН (например Министерство на Финансите, Сметна палата или държавна агенция), който да извършва независим от ВУЗ контрол върху присъствието на студентите и провеждането на лекциите и семинарните занятия.

Да се упълномощи тази агенция да "внедрява" проверяващи като студенти в различните програми за цел предотвратяване на ВУЗ да институционализират лоши практики, свързани с записването на фалшиви студенти.

Автор: Константин Пехливанов (01.02.2024 16:12)

Нарушава се целият бюджетен график.

Тази идея идва точно в началото на бюджетната година, след приет Закон за държавния бюджет и ПМС 13/2024. Висшите училища сега планират и приемат своите бюджети. Тази идея ще се осъществи най-рано през април и то при претрупване на процедурата в НС, където бог знае какъв сакатлък ще стане. Това е половината и оттатък във втория семестър.

Голямо мислене, голямо планиране, голямо нещо...

Автор: Стефан Стефанов (31.01.2024 10:18)

Предложение за размер на субсидията и контрол на качеството

Здравейте.

Поздравления за решението да осъществите мечтата на всеки един университетски преподавател да има свободата да изисква и налага стандарти за качество на своята работа със студентите без да се страхува за заплатата си, която се формира от таксите, които всеки един студент плаща. Това предложение е осъществяване и на още една мечта, а именно в България системата на прием на студенти и реализацията на обучението им да се случва на принципа, който важи в развитите европейски държави като Германия, образно описан като фуния, която е максимално отворена на входа, но с тесен изход, който да гарантира качеството на произведените кадри за пазара на труда.

В тази връзка си позволявам да направя предложение, което конкретизира този модел като се отчита реалността в България като нормативна уредба и действащите механизми за оценка и контрол на Висшето образование. Конкретно предлагам да обмислите възможността държавната субсидия (след актуализиране и коригиране на коефициента, по който се умножава базисната издръжка в различните специалности), която университетите трябва да получат да се изплаща на 100% според одобрения от НАОА капацитет за прием КАТО НЕ СЕ ОТЧИТА броя на действащите студенти към настоящия момент. Основанията за това предложение са:

- Той (капацитета) се формира след ЦЯЛОСТНА ОБЕКТИВНА акредитационна оценка, което го прави справедлив и коректен;
- Този регламент дава реална свобода на всеки преподавател да акцентира на качеството в своята работа без да се страхува, че ако е взискателен към студентите, които са неадекватни на своите задължения те ще отпаднат от обучението, което ще намали приходите на университета, съответно той може да остане без работа, без заплата или без бонуси.

- Подобен модел на субсидиране действа и към момента със защитените специалности.

По отношение на засилване на контрола на качеството във Висшето образование и за максимално обективното му проследяване предлагам да се ползват релевантните данни (например Реализация, Учебен процес, Престиж и т.н.) от Рейтинговата система като на тяхната база се формира коефициент (може и в някакви граници с минимум и максимум), с който да се коригира на годишна база 100% -вата субсидия, която всяка специалност в един университет трябва да получи.

Като допълнение на предложението ми, бих искал да ви обърна внимание и към една явна несправедливост при определянето на коефициентите конкретно на педагогическите специалности. Например огромната и крайно несправедлива разлика в коефициента на специалност „Информационни технологии“, „Изобразително изкуство“, „Физическа култура и спорт“ и педагогическите специалности „Педагогика на обучението по гореспоменатите специалности“. Образно казано за качествено и адекватно обучение в специалност „Информационни технологии“ е отпусната субсидия за закупуване на най-модерни компютри, а в аналогичната педагогическа специалност, ЗАРАДИ липса на адекватна субсидия могат реално само да се покажат на картинка тези модерни компютри и да се разкаже за тях.

Извинявам се за дългия пост.

Пожелавам успех в безспорно отличната идея за тази промяна.

Автор: Ангел Александров (30.01.2024 12:27)

Приема във висшите военните училища съвсем ще се сгромоляса

Студентите не дължат нищо срещу изхарчените за образованието им субсидии. Ако отидат да инженерстават, лекуват, плават в полза за чужда икономика, направените за тяхното образование разходи по никакъв начин не са от полза за българската държава и общество. Курсантите са обвързани с 10 г. договори (задължителни обаче само за тях)

Студентите са свободни хора и имат право на труд. През ваканции, на намалено работно време, на студентски бригади- но те могат да се трудят и да получават пари за това . Курсантите не.

Всъщност, статута на обучаващите се във висши военни училища е ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОНЕН, ето защо:

Конституцията на Република България, която според чл. 5 е **върховен закон и останалите закони не могат да и противоречат**, изрично посочва в чл. 16 - **„Труда се гарантира и защитава от закона“**, а в чл. 48 е още по- недвусмислена- **„Гражданите имат право на труд. Държавата се грижи за създаване на условия за осъществяване на това право.“**

След Конституцията са международните договори, които веднъж ратифицирани от нашата страна и обнародвани в Държавен вестник, имат примат пред националното ни законодателство. В тази връзка, чл. 23 от Всеобщата декларация за правата на човека в своя чл. 23 постановява: **“ Всеки човек има право на труд, на свободен избор на работа, на справедливи и благоприятни условия на труда, както и на закрила срещу безработица.”**, а Харта за основните права на Европейският съюз в чл. 15 – „Свобода на избор на професия и право на труд, ал. 1 постановява, че, **„ всеки има право да работи и да упражнява свободно избрана или приета професия“**.

Стигайки до Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, се натъкваме на следните положения:

Чл. 133 ал. 2 - **„Военната служба в мирно време се изпълнява като професия“**. Дотук добре. Логично е да се предположи, че когато човек упражнява професия, той се труди и ползва полагащите му се трудови и осигурителни права.

Чл. 135 ал 2 - **„Курсантите са военнослужещи с особен статут“**. Тук вече се указва, че курсантите са не друго, а военнослужещи. Логично, щом са такива, е те да изпълняват военна служба, която в мирно време вече е указано какво е. Но във втората част на изречението, започва и юридическия волунтаризъм, защото вече 24 години (от първото използване на тази фраза в отменения ППЗОВС от 23.04. 1999 г.), никой не може да каже кое му е особеното на този статут. Няма такъв документ, следователно всеки може да го тълкува и преиначава както го разбира.

Чл .142 ал. 3 - **„Времето за обучение на курсантите не се зачита за трудов стаж“**. Тук вече колизията между нормативните актове става очевидна и за тези които не искат да я видят: Конституцията гарантира право на труд, международните актове по които Република България е страна също, но понеже на курсантите им е приписан някакъв мистериозен „особен статут“, **те изпълняват военната служба по някакъв непрофесионален и нетрудов начин**. Въпреки че, друг начин за изпълнението и в мирно време, освен като професия не е посочен.

Чл. 188 ал. 2- **Несъвместимост с военната служба в Министерството на отбраната**, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия **е налице, когато военнослужещият:** .....3. извършва търговска дейност **или работи по трудово правоотношение;** Тоест - курсанта подлежи на уволнение ако реши самостоятелно да коригира безумието на което е подложен, и упражни гарантираното му от най- висши нормативни актове право на труд. Теоретичен пример – сключи договор с някой кол център и започне да работи home office от стаята си във военното училище. И се позове на „особеният статут“, според който пък може да изпълнява военна служба без да има трудови и осигурителни права.

Параграф 22 е сатира, но това е фактическа реалност.

Накратко - подкрепям законопроекта.

Но според мен ще срине окончателно приема за висши военни училища (дори и в сравнение с фиаското от 2023 г.)

А предвид некомплекта в БА това не е желан ефект.

История

Начало на обществената консултация - 29.01.2024

Приключване на консултацията - 28.02.2024

Справка за получените предложения - 11.03.2024

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)

Окончателен акт на Министерския съвет
